

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2542). *การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย SPSS for Window* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิรมล ชยุดุตสาหกิจ. (2538). *จิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็ก*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราโมทย์ เชาวศิลป์. (2526). *คู่มือทฤษฎีจิตวิเคราะห์*. กรุงเทพมหานคร: สหประชาพานิชย์.
- เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์. (2536). *พัฒนาการทางพุทธิปัญญา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย พลอยเลื่อมแสง และ ชรินทร์ ลิ้มสนธิกุล. (2547). *รายงานวิจัยการสำรวจทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับสุขภาพจิต ตราบาป และการบริการสุขภาพจิต*. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.

ภาษาอังกฤษ

- Ames, L., & Learned, J. (1946). Imaginary companion and related phenomena. *Journal of Genetic Psychology*, 69, 147-167.
- Ball, L., Wright, C. K., & Lalonde, C. (1998). *Virtual research on imaginary companions : Using the internet to gather adult retrospective accounts of imaginary companions in childhood*. Paper presented at the 28th annual symposium of the Jean Piaget Society, Chicago, Illinois. Retrieved December 16, 2003, from <http://harpercollins.com/au>
- Baldwin, A. L. (1967). *Theories of child development*. NY: Wiley.
- Boyer, W. A. R. (1997). Playfulness enhancement through classroom intervention for the 21st century. *Childhood Education*, 74, 90-96.
- Cornelius, G. M., & Yawkey, T. D. (1984). Imaginativeness in preschoolers single parent families. *Journal of Creative Behavior*, 19, 56-66.
- Elhaddad, M. A. (1996). *Ask the doctor: Mohsen A.Elhaddad, Pediatrician*. Retrieved July 30, 2003, from <http://s-t.com./daily/06-96/I01li124.html>

- Flavell, J. H., Miller, P. H., & Miller, S. A. (1993). *Cognitive development* (3rd ed.). Englewood Cliffs: Prentice–Hall.
- Flavell, J. H. (1963). *The developmental psychology of Jean Piaget*. New York: D. Van Nostrand Press.
- Freud, S. (1958). *Standard edition of the complete psychological works of Sigmund Freud*. London: Hogarth Press.
- Gleason, T. R., Sebanc, A. M., & Hartup, W. W. (2000). Imaginary companion of preschool children. *Developmental Psychology*, 36, 419-428.
- Harris, J. R., & Liebert, R. M. (1984). *The child :A contemporary view of development* (3rd ed.). New Jersey: Prentice–Hall.
- Harris, P. L. (1989). *Children and emotion*. Oxford: Basil Blackwell.
- Harter, S., & Chao, C. (1992). The role of competence in children' creation of imaginary friend. *Merrill-Palmer Quarterly*, 38, 350-363.
- Hein, M. (2003). *Imaginary playmates*. Retrieved July 30, 2003, from <http://parentkidright.com./pt-imaginary.html>
- Hurlock, E. B. (1956). *Child development*. New York: McGraw Hill Book.
- Juan, S. (2003). *Imaginary companions*. Retrieved December 16, 2003, from <http://harpercollins.com.au/drstephenjuan/news.html>
- Kelly, W. (2003). *Living next door batman: Toddlers and imaginary friends*. Retrieved July 30, 2003, from <http://toddlerstoday.com/resources/articles/batman.html>
- Kutner, L. (2003). *Insight for parents: Midnight monsters and imaginary companions*. Retrieved July 30, 2003, from <http://drkutner.com/articles/monster.html>
- Mandler, J. M. (1984). Representation and recall in infancy. In: M. Moscovitch (Eds.). *Infant memory*. New York: Plenum Press.
- Manosevitz, M., Prentice, N. M., & Wilson, F. (1973). Individual and family correlates of imaginary companions in preschool children. *Developmental Psychology*, 8, 72-79.
- Morelock, J., & Martha J. (1997). Imagination, logic, and the exceptionally gifted. *Roeper Review*, 19, a1–a4.
- Nagera, H. (2003). *The imaginary companions of children*. The Center – Jenkins Center Presents. Retrieved June 20, 2003, from <http://thecjc.com>

- Parloff, M. D., & Datta, L. E. (1965). Personality characteristics of the potentially creative scientist. *Science and Psychoanalysis*, 8, 91-106.
- Piaget, J. (1962). *Play, dreams and imitation in children*. New York: Norton.
- Roger, M. T., & Silverman, L. K. (2003). *Recognizing giftedness in young children*. Colorado: Gifted Development Center Denver Colorado Press.
- Rubin, K. H., Fein, G. G., & Vandenberg, B. (1983). *Handbook of child psychology* (Vol 4.) New York: John Wiley & Sons.
- Singer, J. L. (1961). Imagination and waiting ability in young children. *Journal of Personality*, 29, 396-413.
- Singer, J. L. (1973). *The child 's world of make believe: Experimental studies of imaginative play*. NY: Academic Press.
- Singer, D., & Singer, J. (1990). *The house of make believe*. MA: Harvard University Press.
- Somer, J. U., & Yawkey, T. D. (1984). Imaginary play companion: Contributions of creative and intellectual abilities of young children . *Journal of Creative Behavior*, 18, 77-89.
- Sutton-Smith, B. (1972). Play as a transformational set. *Journal of Health Physical Education and Recreation*, 43, 32-33.
- Taylor, M. (1997). The role of creative control and culture in children fantasy/reality judgments. *Child Development*, 68, 1015-1017.
- Taylor, M. (1999). *Children's imaginary companion*. Retrieved August 6, 2003, from http://br-online.de/jugend/izi/english/televizion/e_taylor_children.htm
- Taylor, M., & Carlson, S. M. (1997). The relation between individual differences in fantasy and theory of mind .*Child Development*, 68, 436-455.
- Taylor, M., Carlson, S. M., & Levin, G. R. (1998). The influence of culture on pretend play :The case of Mennonite children. *Merrill-Palmer Quarterly*, 44, 538-565.
- Taylor, M., Cartwright, B. S., & Carlson, S. M. (1993). A developmental investigation of children's imaginary companion. *Developmental Psychology*, 29, 276-285.
- Torrance, E. P., (1965). *Rewarding creative behavior*. NJ: Prentice-Hall.
- Watson, M. W., & Fisher, K. W. (1977). A development sequence of agent use in late infancy. *Child Development*, 48, 367-380.

Winnicott, D. (1953). Transitional objects and transitional phenomena. *International Journal of Psychoanalysis*, 34, 89 -97.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.รศ.ดร. เพ็ญพิไล	ฤทธาคนานนท์	อาจารย์ประจำคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2.ผศ.ดร. พรรณระพี	สุทธิวรรณ	อาจารย์ประจำคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3.รศ.ประไพพรรณ	ภูมิวุฒิสาร	อาจารย์ประจำคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4.รศ. ศิรวงศ์	ทับสายทอง	อาจารย์ประจำคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเรื่องเพื่อนในจินตนาการ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามต่อไปนี้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลทั่วไปในการศึกษา
การมีเพื่อนในจินตนาการของเด็ก

ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวข้องกับเด็กโดยเป็น บิดา มารดา อื่นๆโปรดระบุ.....

ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง

บิดา อายุ.....ปี อาชีพ..... สัญชาติ..... เชื้อชาติ.....
ศาสนา.....

สถานภาพสมรส คู่

แยกกันอยู่

หย่า และ แต่งงานใหม่ หรือ ไม่แต่งงานใหม่

หม้าย และ แต่งงานใหม่ หรือ ไม่แต่งงานใหม่

การศึกษา ประถมศึกษา อนุปริญญา (ปวส)

มัธยมศึกษา (ปวช.) ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

มารดา อายุ.....ปี อาชีพ..... สัญชาติ..... เชื้อชาติ.....
ศาสนา.....

สถานภาพสมรส คู่

แยกกันอยู่

หย่า และ แต่งงานใหม่ หรือ ไม่แต่งงานใหม่

หม้าย และ แต่งงานใหม่ หรือ ไม่แต่งงานใหม่

การศึกษา ประถมศึกษา อนุปริญญา (ปวส)

มัธยมศึกษา (ปวช.) ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

ภูมิลำเนา บ้านเลขที่..... ตรอก/ซอย.....
ถนน.....

แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน.....

แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....

จังหวัด.....

จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....คน ประกอบด้วย

ภรรยา/สามี บุตร.....

ผู้อาศัยจำนวน.....คน แบ่งเป็น

ปู่ ย่า ตา ยาย อื่นๆโปรดระบุ.....

จำนวนของเพื่อนบ้าน.....คน

ข้อมูลทั่วไปของเด็ก

ชื่อ ด.ช. / ด.ญ.อายุ.....ปี.....เดือน

จำนวนพี่น้อง.....คน เด็กเป็นบุตรลำดับที่.....

อายุของพี่น้อง:คนที่ 1 อายุ.....ปี / คนที่ 2 อายุ.....ปี / คนที่ 3 อายุ.....ปี

เด็กเข้าโรงเรียนเมื่ออายุปี ปัจจุบันเรียนอยู่ชั้น

จำนวนของเพื่อนเล่นคนที่เด็กชอบเล่นด้วย.....คน แบ่งเป็น

ชาย.....คน , หญิง.....คน อายุปี

ชื่อของเพื่อนเล่น 1.....อายุ.....ปี

2.....อายุ.....ปี

จำนวนเพื่อนสนิทของเด็ก.....คน

ชื่อของเพื่อนสนิท 1..... 2.....

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกิจกรรม

1. จำนวนของเล่นที่เด็กมี.....ชิ้น ประกอบด้วย (อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ตุ๊กตาเป็นคนหรือสัตว์ หุ่นยนต์

ของเล่นจำพวก ยานพาหนะ เช่น รถยนต์ รถไฟ เครื่องบิน ตัวต่อ

ของเล่นอิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ เกมกด

ของเล่นจำพวกเครื่องครัว เครื่องแต่งตัว เครื่องแต่งบ้าน

อื่นๆ โปรดระบุ.....

ภาคผนวก ข (ต่อ)
แบบสอบถามเรื่องเพื่อนในจินตนาการ

ของเล่นที่ชอบ

2.กิจกรรมที่เด็กทำกับครอบครัว(อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เล่นดนตรี	☐ เล่นกีฬา
☐ ทำงานบ้าน	☐ งานศิลปะ
☐ ท่องเที่ยว	☐ ชมภาพยนตร์
☐ อื่นๆโปรด ระบุ.....	

กิจกรรมที่เด็กชอบ.....

3.กิจกรรมที่เด็กเล่นกับเพื่อน(อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ อ่านหนังสือ นิทาน	☐ ดูโทรทัศน์
☐ เล่นตุ๊กตา	☐ งานศิลปะ
☐ เล่นเกม	☐ เล่นสมมติเป็นคนหรือสัตว์ต่างๆ
☐ อื่นๆโปรดระบุ.....	

การเล่น หรือเรื่องเล่า/ นิทานที่เด็กชอบคือ.....

รายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบ คือ.....

4.กิจกรรมที่เด็กชอบทำในยามว่างเมื่ออยู่ตามลำพัง(อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ อ่านหนังสือ	☐ ดูโทรทัศน์
☐ เล่นตุ๊กตา	☐ งานศิลปะ
☐ เล่นเกม	☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบุคลิกภาพและพฤติกรรม

1. เด็กมีลักษณะบุคลิกภาพแบบใด

- ไม่กล้าแสดงออก
- เปิดเผย กล้าแสดงออก

2. เคยได้รับการรักษาทางจิตเวช

- เคย ไม่เคย

หากเคยได้รับ ได้รับขอคำปรึกษาจากจิตแพทย์/นักจิตวิทยา เกี่ยวกับ.....

- เคยได้รับยา.....

ข้อมูลเกี่ยวกับการมีเพื่อนสนิท

1. เมื่อเด็กไปโรงเรียน ปฏิกริยาของเด็ก เมื่อไปถึงโรงเรียน ยอมรับ ขัดขืน
2. เด็กมีเพื่อนสนิทที่โรงเรียนหรือไม่ มีคน

ชื่อ.....

ไม่มี

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ค

แบบรายงานพฤติกรรมเด็กจากการสังเกตการมีเพื่อนในจินตนาการ

คำชี้แจง เมื่อท่านได้อ่านข้อความที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของลูกของท่าน ท่านสังเกตเห็นว่าลูกของท่านมีพฤติกรรม

ดังต่อไปนี้หรือไม่ กรุณาระบุว่ามีหรือไม่มี หากมีกรุณาตอบว่าบ่อยเพียงใด

ข้อ	พฤติกรรม	มี			ไม่มี
		ตลอดระยะเวลา 1 เดือน			
		1-2 ครั้ง	3-4 ครั้ง	ทุกวัน	
1	เด็กพูดคุยและสนทนากับบุคคลที่ไม่มีตัวตน				
2	เด็กเอ่ยชื่อบุคคลที่ไม่ได้อยู่ในสถานการณ์ขณะนั้น				
3	เด็กเรียกร้องให้มีที่นั่งในรถยนต์สำหรับบุคคลที่ไม่มีตัวตน				
4	เด็กจัดที่นั่งโต๊ะอาหารสำหรับบุคคลที่ไม่มีตัวตน				
5	เด็กต้องการผ้าห่มและที่นอนเฉพาะสำหรับบุคคลที่ไม่มีตัวตน				
6	เด็กมีการเล่นที่แสดงพลังกำลังหรืออิทธิฤทธิ์ตามลำพังและเอ่ยถึงชื่อบุคคลอื่น ขึ้นมาในการเล่นนั้นด้วย				
7	เด็กกล่าวถึงและบอกกับท่านว่าเด็กมีเพื่อนชื่อ.....ที่ไม่เคยมีตัวตน				
8	เด็กกล่าวถึงหรือเอ่ยชื่อของบุคคลที่ไม่มีตัวตนเมื่อเวลาที่เด็กรับประทานอาหาร พร้อมทั้งชักชวนให้บุคคลนั้นร่วมรับประทานอาหารด้วย				
9	เด็กกล่าวถึงหรือเอ่ยชื่อของบุคคลที่ไม่มีตัวตนเมื่อเวลาที่เด็กเข้านอน พร้อมทั้งชักชวนให้บุคคลนั้นนอนกับเด็กด้วย				
10	เด็กกล่าวถึงหรือเอ่ยชื่อของบุคคลที่ไม่มีตัวตนเมื่อเวลาที่เด็กไปเที่ยวกับ ครอบครัวและมีการสนทนากับบุคคลนั้น				
11	เด็กกล่าวถึงหรือเอ่ยชื่อของบุคคลที่ไม่มีตัวตนที่อยู่ในโรงเรียน				
12	เด็กกล่าวถึงหรือเอ่ยชื่อของบุคคลที่ไม่มีตัวตนเมื่อเวลาที่เด็กขึ้นรถ หรือ เมื่อเดินทางออกนอกบ้าน				
13	เด็กมีการคุยโทรศัพท์ของจริงกับบุคคลที่ไม่มีตัวตน				
14	ขณะดูโทรทัศน์เด็กมีการสนทนากับบุคคลที่ไม่มีตัวตน				
15	เด็กจะเอ่ยชื่อบุคคลที่ไม่มีตัวตนขึ้นมา ราวกับว่าบุคคลนั้นร่วมทำกิจกรรม เหล่านี้ด้วย				
	15.1. อ่านหนังสือ				
	15.2. ไปเดินเล่น				
	15.3. เล่นเกม				
	15.4. เล่นของเล่นทั่วไป				
	15.5. เล่นสมมติ เช่น จัดงานเลี้ยง				
	15.6. เล่นเป็นตัวการ์ตูน เช่น เด็กเล่น เป็น BATMAN หรือเป็นตัวการ์ตูน				
	15.7. เล่นเป็นเพื่อนร่วมชั้น เพื่อนบ้าน				
	15.8. อื่นๆโปรดระบุ				
16	เด็กจะไม่กล่าวถึงชื่อหรือสนทนากับบุคคลที่ไม่มีตัวตนเมื่อ				
	16.1. อยู่กับเพื่อน พ่อแม่ หรือ อื่นๆ โปรดระบุ.....				
	16.2. อยู่ในเหตุการณ์เฉพาะหรือสถานการณ์พิเศษ อื่นๆ โปรด ระบุ.....				

ภาคผนวก ค (ต่อ)

แบบรายงานพฤติกรรมเด็กจากการสังเกตการณ์เพื่อนในจินตนาการ

ข้อ	พฤติกรรม	มี			ไม่มี
		ควบคุมได้ใน 1 เดือน			
		1-2 ครั้ง	3-4 ครั้ง	ทุกวัน	
17	เด็กมีตุ๊กตาผ้าที่เป็นสัตว์หรือคน หรือของเล่นที่ชอบเป็นพิเศษ (ถ้ามีโปรดระบุ จำนวน ตัว, ชิ้น)				
18	เด็กมีการตั้งชื่อให้กับตุ๊กตาหรือของเล่นนั้น (ถ้ามี โปรดระบุ ชื่อ.....)				
19	เด็กมีการกล่าวถึงลักษณะพฤติกรรมของตุ๊กตาหรือของเล่นนั้น เช่น ซื่อาย ซึกล้าว ไม่กล้าแสดงออก				
20	เด็กต้องการให้ตุ๊กตาหรือของเล่นนั้นร่วม				
	20.1 นั่งในรถยนต์และร่วมเดินทางไปในที่ต่างๆด้วย				
	20.2 นั่งที่โต๊ะอาหารและร่วมรับประทานอาหารด้วย				
	20.3 นอนกับเด็กและมีที่นอนของตุ๊กตาหรือของเล่นโดยเฉพาะ				
	20.4 อื่นๆ โปรดระบุ.....				
21	เด็กแสดงให้เห็นว่าตุ๊กตาหรือของเล่นมีพลังอำนาจพิเศษ เช่น มีเวทมนต์ สามารถเหาะได้ บินได้				
22	เด็กสมมติให้ตุ๊กตาหรือของเล่นนั้นมีชีวิตทันทีเมื่อได้ตุ๊กตาหรือของเล่นมา				
23	เด็กสมมติให้ตุ๊กตาหรือของเล่นนั้นค่อยๆมีชีวิตขึ้น				
24	เด็กชอบนำตุ๊กตาหรือของเล่นไปกับเด็กเมื่อ				
	24.1 อ่านหนังสือ				
	24.2 ไปเดินเล่น				
	24.3 เล่นเกม				
	24.4..เล่นของเล่นทั่วไป				
	24.5..เล่นสมมติ เช่น จัดงานเลี้ยง				
	24.6..เล่นเป็นตัวการ์ตูน เช่น เด็กเล่น เป็น BATMAN หรือเป็นตัวการ์ตูน				
	24.7..เล่นเป็นเพื่อนร่วมชั้น เพื่อนบ้าน				
	24.8. อื่นๆโปรดระบุ				
25	เด็กหยุดการทำกิจกรรมต่างๆกับตุ๊กตาหรือของเล่นเมื่อ				
	25.1. อยู่กับเพื่อน พ่อแม่ หรือ อื่นๆ โปรดระบุ.....				
	25.2. อยู่ในเหตุการณ์เฉพาะหรือสถานการณ์พิเศษ				
26	เด็กปรึกษา พูดคุย และถามท่านเกี่ยวกับเรื่องของตุ๊กตาหรือของเล่น				
27	เด็กเลียนแบบบุคลิกลักษณะของคน สิ่งประดิษฐ์ รูปปั้น				

ภาคผนวก ง

คำถามในการสัมภาษณ์เด็กที่ได้รับการระบุจากผู้ปกครองว่ามีเพื่อนในจินตนาการ

“หนูมีเพื่อนที่ไม่มีตัวตนที่หนูสร้างขึ้นเองหรือมีสิ่งของหรือตุ๊กตาหรือของเล่นที่ชอบเป็นพิเศษที่ได้มีการพูดคุยด้วย บ้างไหมคะ?” (ถ้ามีจะถามต่อว่าเป็นเพื่อนแบบไม่มีตัวตนหรือสิ่งของที่ถูกสมมติให้เป็นบุคคล)

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการสร้างเพื่อนในจินตนาการ (สอบถามจากเด็ก/ผู้ปกครอง)

1. เพื่อนในจินตนาการแบบเพื่อนที่ไม่มีตัวตน (Invisible friend)

ส่วน A : สอบถามจากเด็ก

1. สวัสดิ์ค่ะ หนูมีเพื่อนที่ไม่มีตัวตนที่หนูสร้างขึ้น และหนูชอบเล่นกับเขาเป็นประจำ กินข้าวด้วยกัน นอนด้วยกัน และหนูได้คุยกับเขาด้วย บ้างไหมคะ ?
2. ชื่อของเพื่อนที่ไม่มีตัวตนที่หนูสร้างขึ้นมีหรือไม่คะ แล้วชื่อนี้มาจากไหนคะ อายุของเพื่อน มีหรือไม่คะ?
3. รูปแบบของเพื่อนในจินตนาการเป็นอย่างไรคะ? เด็กปกติทั่วไป เด็กที่มีพลังพิเศษ เด็กทารก ผู้ที่มีอายุมากกว่า สัตว์ ยอดมนุษย์ ศัตรู ผี นางฟ้า ตัวตนที่มองไม่เห็น อื่นๆ
4. ลักษณะโดยทั่วไปเป็นอย่างไรคะ? - ทางร่างกาย รูปร่าง หน้าตา สีผิว สีผม ลักษณะนิสัย
5. เพื่อนในจินตนาการมีลักษณะพิเศษอะไรที่น่าประทับใจคะ?(เช่นพลังอำนาจพิเศษ เวทมนต์)
6. เพื่อนในจินตนาการต้องการอะไรคะ?(เช่นที่นั่งในรถ, ที่นั่งในโต๊ะอาหาร, ผ้าห่มและที่นอน, อื่นๆ)
7. หนูและเพื่อนในจินตนาการมีอะไรบ้างที่เหมือนกันคะ ? (เช่นนิสัย บุคลิกภาพ)
8. หนูมีอาการอย่างไรเมื่อได้เล่นกับเพื่อนคะ?(มีความสุข สนุกสนานรำเริง เฝ้ายเหงว่าเหว่
โกรธ หรือไม่สามารถอธิบายได้)

ภาคผนวก ง (ต่อ)

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการสร้างเพื่อนในจินตนาการ (สอบถามจากเด็ก/ผู้ปกครอง)

9. เพื่อนในจินตนาการมีหน้าที่อะไรคะ? (ควบคุมสิ่งการ เป็นเพื่อน เป็นผู้ดูแล เป็นผู้ระบายอารมณ์ เป็นเพื่อนคู่หู เป็นตัวแทน ทำบางอย่างที่เด็กทำไม่ได้ หรือแนะนำแก้ปัญหาต่างๆ)
10. เพื่อนในจินตนาการปรากฏตัวขึ้นอย่างไร และเกิดขึ้นบ่อยหรือไม่คะ? (ทุกวัน บ่อยแต่ไม่ทุกวัน หรือเกิดขึ้นอาทิตย์ละครั้งหรือ 2 ครั้ง) เพื่อนในจินตนาการของหนูเกิดขึ้นเมื่อไหร่คะ?
11. มีการเปลี่ยนแปลงในชีวิตเกิดขึ้นหรือไม่ในขณะที่หนูสร้างเพื่อนในจินตนาการหรือมีเหตุการณ์ใดคะที่เกิดขึ้นในชีวิตของหนูที่มีความเกี่ยวข้องกับการมีเพื่อนในจินตนาการ?
12. เพื่อนในจินตนาการมีลักษณะรูปร่างอย่างไรคะในตอนแรก เช่น เป็นสัตว์ มีเพศ มีอายุ แล้วต่อมากมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร? (เช่นมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น เช่น มีสีผม สีตา มีบุคลิกภาพต่างๆ หรือ ลักษณะทั้งหมดที่กล่าวมาเกิดขึ้นครบถ้วนสมบูรณ์ในทันทีที่ปรากฏ)
13. ลักษณะเหล่านั้นมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่คะหรือคงอยู่เช่นนั้น อะไรที่ทำให้มีการคงอยู่หรือเปลี่ยนไป? (เช่นทราบว่าผมสีผมเช่นนี้ในขณะที่หิวผมให้หนู หรือทราบว่าเพื่อนในจินตนาการไม่ชอบกินผักจากการที่หนูบ่นให้หรือลักษณะเหล่านี้เกิดขึ้นเองเมื่อเขาปรากฏขึ้น)
14. เพื่อนในจินตนาการมีการเปลี่ยนรูปหรือ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างอื่นหรือไม่คะ?
15. .เพราะเหตุใดหนูจึงสร้างเพื่อนในจินตนาการเป็นลักษณะดังกล่าว เช่น เป็นสัตว์ ยอดมนุษย์ เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมที่หนูอยู่ เรื่องเล่า นิทาน หรือสิ่งที่หนูได้เห็นหรือได้ยินหรือไม่?
16. .กิจกรรมใดบ้างคะที่หนูทำร่วมกับเพื่อนในจินตนาการ?
17. หนูมีการสนทนาเกี่ยวกับสิ่งใดบ้างคะกับเพื่อนในจินตนาการ?
18. .หนูมีการโต้เถียงเกี่ยวกับสิ่งใดบ้างคะกับเพื่อนในจินตนาการ?
19. สิ่งใดที่หนูทำได้แต่เพื่อนในจินตนาการทำไม่ได้มีหรือไม่คะ ?
20. .เพื่อนในจินตนาการไปโรงเรียนกับหนูด้วยหรือไม่คะ ไปเมื่อใด อย่างไร?

ภาคผนวก ง (ต่อ)

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการสร้างเพื่อนในจินตนาการ (สอบถามจากเด็ก/ผู้ปกครอง)

21. มีผู้อื่นร่วมเล่นกับเพื่อนในจินตนาการด้วยหรือไม่คะนอกเหนือจากหนู เช่น พี่น้อง หรือเพื่อนที่แท้จริงของหนู?
22. เมื่อใดที่เพื่อนในจินตนาการหายตัวไปคะ?
23. เพื่อนในจินตนาการมีความประพฤติหรือกระทำสิ่งใดที่ไม่เหมาะสมหรือเกิดอุบัติเหตุใดบ้างหรือไม่คะ?
24. หนูทำอะไรคะเมื่อเพื่อนในจินตนาการกระทำสิ่งที่ไม่เหมาะสม และเพื่อนในจินตนาการทำอะไรบ้างคะเมื่อหนูกระทำสิ่งที่ไม่เหมาะสม?
25. สิ่งใดหรือการกระทำใดที่หนูยกย่อง และให้ความเชื่อถือแก่เพื่อนในจินตนาการคะ ?
26. หนูมีการให้รางวัลอย่างไรแก่เพื่อนในจินตนาการเมื่อเขากระทำสิ่งที่ดีคะ?
27. ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเพื่อนในจินตนาการเป็นอย่างไรคะ? (เล่นด้วยกันอย่างเงียบๆมีการโต้เถียงกันในบางครั้ง และความเห็นไม่ตรงกัน เด็กจะมีการปรึกษาหรือขอคำอนุญาตจากเพื่อนในจินตนาการก่อนกระทำสิ่งต่างๆ เพื่อนในจินตนาการมีการขออนุญาตเด็กในการกระทำสิ่งต่างๆ เด็กใช้เพื่อนใน จินตนาการเพื่อหลบหนีการถูกว่ากล่าว หรือการลงโทษ)

ส่วน B: สอบถามจากผู้ปกครอง

“สวัสดีค่ะ เนื่องจากหลังจากที่คุณพ่อ/คุณแม่ได้กรอกแบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างเพื่อนในจินตนาการของเด็กแล้ว พบว่าลูกของคุณพ่อ/คุณแม่ มีลักษณะของการสร้างเพื่อนในจินตนาการ ดิฉันจะขอสัมภาษณ์คุณพ่อ / คุณแม่ เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการสร้างเพื่อนในจินตนาการของน้อง.....”

1. ผู้ปกครองมีปฏิกิริยาอย่างไรคะเมื่อเด็กมีเพื่อนในจินตนาการ? (พอใจ/สนุกสนาน /รำคาญ)

ภาคผนวก ง (ต่อ)

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการสร้างเพื่อนในจินตนาการ (สอบถามจากเด็ก/ผู้ปกครอง

2. ผู้ปกครองทำอะไรในสถานการณ์นั้นๆคะ? (สนับสนุน /ไม่สนับสนุน/ ไม่ทำอะไรเลย) ลงโทษหรือว่ากล่าวต้องการให้เล่นอยู่ในบ้านหรืออยู่ในห้องส่วนตัวของเขา พ่อแม่จะไม่เล่นกับลูก หรือ ไม่ใส่ใจเมื่อเพื่อนนั้นปรากฏขึ้น
3. พี่น้องของเด็กมีเพื่อนในจินตนาการหรือไม่ /หากมี ผู้ใดมีคะ?
4. เด็กเต็มใจที่จะคุยหรือตอบคำถามเกี่ยวกับเพื่อนในจินตนาการกับผู้ปกครองหรือไม่คะ?
5. เพื่อนในจินตนาการของเด็กเกิดขึ้นเมื่อไหร่คะ? และเพื่อนในจินตนาการหายไปได้อย่างไรคะ? (หายไปทันทีโดยไม่มีคำอธิบายหรือ เด็กไม่เล่นและไม่พูดคุยกับเพื่อนในจินตนาการ)
6. ในความคิดของท่าน เพื่อนในจินตนาการปรากฏตัวขึ้นด้วยเหตุผลใดคะ?

2. เพื่อนในจินตนาการแบบสิ่งของที่ถูกลมมติให้เป็นบุคคล (Personified object)

ส่วน A: สอบถามจากเด็ก

1. สวัสดีคะ หนูมีเพื่อนที่เป็นของเล่น ตุ๊กตาหรือสิ่งของที่หนูชอบเป็นพิเศษ ชอบเล่นด้วยกัน ขำหัวด้วยกัน นอนด้วยกัน และหนูพูดคุยกับเขาและเล่นกันเป็นประจำ บ้างไหมคะ ?
2. ลักษณะของตุ๊กตาหรือของเล่นหรือสิ่งของที่หนูชอบและมีลักษณะนิสัยเป็นอย่างไรคะ?
3. กิจกรรมที่ชอบทำด้วยกันคืออะไรบ้างคะ?
4. ตุ๊กตา/ของเล่น/สิ่งของนั้นมีลักษณะพิเศษ เช่นพลังอำนาจพิเศษ เวทมนต์ ยอดมนุษย์ อื่นๆมีหรือไม่คะ?
5. สิ่งที่เขาต้องการมีอะไรบ้างคะ? (ที่นั่งในโต๊ะอาหาร, ที่นั่งในรถยนต์, ผ้าห่มและที่นอน, อื่นๆ)
6. หนูกับตุ๊กตา/ของเล่น/สิ่งของ มีลักษณะนิสัยอะไรบ้างคะที่เหมือนกัน?

ภาคผนวก ง (ต่อ)

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการสร้างเพื่อนในจินตนาการ (สอบถามจากเด็ก/
ผู้ปกครอง

7. หนูมีอาการอย่างไรเมื่อได้เล่นกับตุ๊กตา/ของเล่น/สิ่งของคะ? (มีความสุข สนุกสนาน
รำเริง เจียบเหงา ว่าเหว่ โกรธ หรือไม่สามารถอธิบายได้)
8. ตุ๊กตา/ของเล่น/สิ่งของมีชีวิตขึ้นเมื่อไหร่คะ? มีการเปลี่ยนแปลงในชีวิตเกิดขึ้นหรือไม่
ในขณะที่หนูสร้างเพื่อนในจินตนาการที่เป็นตุ๊กตา/ของเล่น/สิ่งของ หรือมีเหตุการณ์ใด
ที่เกิดขึ้นในชีวิตมีความเกี่ยวข้องกับการมีเพื่อนในจินตนาการเป็นตุ๊กตา/ของเล่น/
สิ่งของ หรือไม่คะ?
9. หนูและเพื่อนในจินตนาการ ทำกิจกรรมได้ร่วมกันคะ ?
10. หนูมีการสนทนาอะไรบ้างกับตุ๊กตา/ของเล่น/สิ่งของคะ ?
11. สิ่งใดที่เด็กทำได้แต่ตุ๊กตา/ของเล่น/สิ่งของ ทำไม่ได้ หรือสิ่งใดที่ทำได้เหมือนกันคะ?
12. หนูนำตุ๊กตา/ของเล่น/สิ่งของ ไปโรงเรียนกับเด็กด้วยหรือไม่คะ ไปเมื่อใด?
13. มีผู้อื่นร่วมเล่นกับตุ๊กตา/ของเล่น/สิ่งของ ด้วยหรือไม่นอกเหนือจากหนู เช่น พี่น้อง
หรือเพื่อนที่แท้จริงของหนู?
14. เมื่อใดที่หนูไม่เล่นกับตุ๊กตา/ของเล่น/สิ่งของ นั้น (เช่น เมื่อหนูไปหาเพื่อนที่แท้จริง) ?
15. หนูปรึกษาตุ๊กตา/ของเล่น/สิ่งของ เพื่อขอคำแนะนำต่างๆ หรือทำตามหรือไม่คะ?
16. ตุ๊กตา/ของเล่น/สิ่งของ มีความประพฤติกหรือกระทำสิ่งที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
คะ?
17. หนูทำอะไรเมื่อตุ๊กตา/ของเล่น/สิ่งของกระทำสิ่งที่ไม่เหมาะสมและตุ๊กตา/ของเล่น/
สิ่งของ กระทำอย่างไรกับสิ่งทีหนูกระทำอย่างไม่เหมาะสมคะ ?
18. มีการให้รางวัลหรือลงโทษตุ๊กตา/ของเล่น/สิ่งของ หรือไม่ อย่างไรคะ ?

ภาคผนวก ง (ต่อ)

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการสร้างเพื่อนในจินตนาการ (สอบถามจากเด็ก/
ผู้ปกครอง

ส่วน B: สอบถามจากผู้ปกครอง

สวัสดีค่ะ เนื่องจากหลังจากที่คุณพ่อ/คุณแม่ได้กรอกแบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างเพื่อน
ในจินตนาการของเด็กแล้ว พบว่าลูกของคุณพ่อ/คุณแม่ มีลักษณะของการสร้างเพื่อนใน
จินตนาการ ดิฉันจะขอสัมภาษณ์คุณพ่อ / คุณแม่ เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการสร้างเพื่อนใน
จินตนาการของน้อง.....

1. ผู้ปกครองมีปฏิกิริยาอย่างไรเมื่อเด็กมีเพื่อนเป็นตุ๊กตาคะ? (พอใจ/สนุกสนาน /รำคาญ
ลงโทษหรือว่ากล่าว ต้องการให้เล่นอยู่ในบ้านหรืออยู่ในห้องส่วนตัวของเขา พ่อแม่จะไม่
เล่นกับลูกหรือไม่ใส่ใจเมื่อเพื่อนนั้นปรากฏขึ้น) ตุ๊กตา/ของเล่น/สิ่งของที่เด็กสมมติให้มีชีวิต
เกิดขึ้นเมื่อไหร่คะ?
2. ผู้ปกครองทำอะไรเกี่ยวกับสถานการณ์นั้นๆ? (สนับสนุน /ไม่สนับสนุน/ ไม่ทำอะไรเลย)
3. พี่น้องของเด็กมีเพื่อนเป็นตุ๊กตาหรือไม่ / หากมี ผู้ใดมีบ้างคะ?
4. เด็กเต็มใจที่จะคุยหรือตอบคำถามเกี่ยวกับเพื่อนที่เป็นตุ๊กตากับผู้ปกครองหรือไม่คะ?
5. เด็กมีการเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลอื่นหรือไม่คะ เช่น บุคคลจริง สิ่งประดิษฐ์?
6. เด็กมีการเลียนแบบลักษณะพฤติกรรมเหล่านั้นอยู่นานหรือไม่คะ?
7. มีการปรากฏลักษณะพฤติกรรมเหล่านั้นขึ้นเมื่อใดคะ?
8. บุคลิกลักษณะเหล่านั้นเป็นที่รู้จักหรือมีชื่อเสียงหรือไม่คะ?

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวธัญลักษณ์ เพชรหมู่ เกิดเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2517 ที่จังหวัด
กำแพงเพชร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาศึกษาศาสตร์บัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ จังหวัดบุรีรัมย์ ในปีการศึกษา 2538 จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2545